

ANTON VAN ZANTBEEK

Private stichtingen worden niet misbruikt

In de categorie 'financieel en economisch' won dit jaar een artikelenreeks van *De Tijd* een Belfius Persprijs. De bekroonde artikels onderzochten ruim 2.000 private stichtingen in België en kwamen tot de conclusie dat ruim 500 rijke families daarmee erfbelasting ontliepen. Ook hadden de journalisten ontdekt dat daarop amper controle is. Zo'n oneigenlijk gebruik blootleggen, verdient volgens de vakjury een prijs. Dat geldt des te meer, nu de publicatie heeft geleid tot een maatschappelijk debat en de verstrenging van de regels. De reeks is sensationeel. Door die blik achter de schermen verneem je hoe de fine fleur van de maatschappij private stichtingen misbruikt om erfbelasting te vermijden. De namedropping van Bertrand Arnault, prins Laurent en Vlaamse ondernemers-families maakt het allemaal extra exclusief.

Maar het blijkt much ado about nothing. Objectief bekeken worden de stichtingen niet structureel misbruikt. Ze worden door vermogenden vooral ingezet om de controle over het familiebedrijf te regelen. Daar halen ze geen enkel fiscaal voordeel mee. Ook kan de stichting worden gebruikt om vermogen langzaam ter beschikking te stellen van de erfgenamen, louter vanuit een beschermingsgedachte na overlijden (spilzieke, jonge of gehandicapte kinderen bijvoorbeeld). Niet iedereen is bekwaam om om te gaan met vermogen.

De artikelenreeks rammelt inhoudelijk aan alle kanten. Een private stichting is niet obscuur of ongecontroleerd. Er zijn net heel veel verplichtingen. Zo moet de stichting worden aangemeld bij de KBO en het UBO-register, dient ze jaarlijks fiscale aangiftes te doen, wordt ze opgericht bij notariële akte, en is een publicatie in het Belgisch Staatsblad en een neerlegging van de jaarrekening bij de griffie van de ondernemingsrechtbank verplicht. Evenmin klopt het dat stichtingen een wijdverspreid fenomeen zijn. Het omgekeerde is eerder waar. Er zijn er amper 2.100, tegenover meer dan 130.000 vzw's en meer dan 700.000 ondernemingen in België.

Tot slot is een stichting helemaal geen fiscaal feest. De stichting betaalt rechtspersonenbelasting, heel vergelijkbaar met de personenbelasting. Schenken kost 5,5 procent, terwijl rechtstreeks

schenken aan kinderen slechts 3 procent kost. Ook betaalt de stichting jaarlijks een vermogensbelasting van 0,45 procent boven op alle anderen belastingen zoals taks op de effectenrekeningen (0,15%) en beurstaks.

Uiteraard zal men zeggen dat ik een pleitbezorger van de rijken ben. Wiens brood men eet, wiens woord men spreekt. Maar gelukkig zijn er objectieve onderzoekers, aan de universiteiten dan wel. Toevallig publiceerde de Nationale Bank van België in mei 2025 een studie van Arthur Apostel (UGent) onder de titel *Belgian wealth inequality, 1935-2022*. Die concludeert onder meer dat de rol van private stichtingen bij fiscaal misbruik sterk wordt overdreven in de pers. Zo vermeldt de

Een private stichting is niet obscuur of ongecontroleerd. Er zijn net heel veel verplichtingen.

publicatie: *'Using the available administrative data, I do not find evidence that private foundations are quantitatively important'*, en nog: *'Moreover, private foundations may be less important for tax avoidance than has been suggested in public debate, as gross taxable wealth in such foundations is negligible in the aggregate'*.

Een persprijs verdient mijn column zeker niet.

Wel hoop ik dat de federale en Vlaamse regering zich niet, zoals de vakjury van de Belfius Persprijs, laat inpakken door het broodjeaapverhaal over het vermeende misbruik van stichtingen. Private stichtingen zijn vandaag al geen groot succes. Een extra laag onzekerheid, of godbetert belasting, gaat daar zeker niet bij helpen. En dat is jammer. Soms moet men door omstandigheden nog kunnen regeren vanuit het graf. En dat is alleen mogelijk met een private stichting. ❶

DE AUTEUR IS ADVocaAT BIJ RIVIU EN GASTDOCENT
AAN DE FISCALE HOGESCHOOL